

sig nogen Examen. Det, der nu er det Vigtige ved Examen, er den hele Virkning, den har paa at danne en Lærestand. Den enkelte Mand kan være lige dygtig med eller uden Examen. Jeg har taget en Embedsexamen, fordi den er bleven oprettet just kort før jeg blev Student; hvis jeg havde gjort de samme Studier og ikke taget den Examen, vilde jeg have anseet mig for en ligesaa dygtig Mand, men jeg er ikke vis paa, at jeg havde gjort de samme Studier — uagtet jeg havde et specielt Kald, som ogsaa har ført mig videre —, og det er det Bæsende. Naar man ikke vil fordr Examen af Lærere, skal man idetmindste fordr pædagogisk Hyst og Talent hos dem; men ved de høiere Skoler maa der desforuden kræves solide Kundskaber, og dem skal man kræve erhvervede i den Tid, hvori de lettest og bedst erhverves: i Universitetsaarene, men dem faaer man ikke, naar man ikke ved en bestemt Udsigt opfordres til at gjøre et strengt Studium. Jeg har levet alle mine Dage blandt Studenter og veed, hvorledes det gaaer til; jeg veed, at det er godt at tvinge sig i nogle Aar til at arbejde strengt og høie sig under Forrifter med Hensyn til sit Arbejde; naar man først har gjort det, saa kan man senere følge sin egen Individualitet; men dertil hører en vis Fasthed og Ethike, som de Færreste have i Ungdomsaarene. Naar der ikke er noget Baand, saa siger man: Den Examen er noget saa Slemt og Tungt, lad os være fri derfor, vi komme sagtens igjennem alligevel, og er der saa ikke et Lovbaand, saa dispenserer man sig, ikke fra Examen — thi det vilde ikke være stabeligt — men fra det alvorlige Studium. Det er derfor, troer jeg, en meget betænkkelig og, jeg troer at turde sige, en det alvorlige Studium til at forberede sig til Lærestanden undergravende Bestemmelse, som her er kommen ind.

Det er altsaa 3 Punkter ved det lærde Skolevæsen, som jeg anseer for egnede til at tage under den alvorligste Overveelse, og jeg skal derfor ogsaa foreslaae, at Lovudkastet undergives en anden Prøvelse, end det kan faae ved, at der stilles Endringsforslag, og det strax tages for her i Salen. — Den ærede Minister har berørt endnu et Punkt, som angaaer den hele

Lov, det er Bestemmelsen i § 35, at mulige TvivlsSpørgsmaal, der reise sig, ikke skulde komme for Domstolene, men afgjøres administrativt. Jeg troer ikke, at det er rigtigt; jeg troer, at det er vigtigt at holde paa, at Domstolene afgjøre stridige Spørgsmaal. Vi skulle gjøre os Umage for at affatte vore Love saa klart, at stridige Spørgsmaal ikke let kunne opstaae eller, hvis Nogen er stridig af Naturen, Forrifterne da ere saa klare, at Domstolene ikke vilde give ham Ret; men videre skulle vi ikke gaae. I ethvert Tilfælde er det noget besynderligt og Noget, som hører med til det, jeg paa enhver Maade bekæmper med Hensyn til vor hele Lovgivnings Form, at dette ikke staaer i den almindelige Lønningslov for Embedsmænd under Ministerierne. Utsaa for alle Embedsmænd under Justitsministeriet, Indenrigsministeriet o. s. v. gjælder det ikke, men i denne Speciallov staaer det. Det er en Disharmoni, der ikke seer godt ud. Det kunde opfattes — det har ikke været Meningen, thi det har der ikke været mindste Anledning til —, som om denne Lov angik Embedsmænd, der ere særdeles stridbare. Nu er Tilfældet saaledes, at jeg ikke troer, at der har været reist nogen Retsstrid angaaende Loven af 1858, som her foreligger til Revision; der er ingen af disse Embedsmænd, der har reist noget Krav, som er kommet for Domstolene. Det vilde altsaa see underligt ud. Sagen er jo imidlertid den, at der er en vis Ugunst mod Domstolenes Afgjørelse; men skulde det nu virkelig være Lovgivningsmagtens alvorlige, samstemmende Overbeviisning, at det bør være saa, saa maa det tages for ved den almindelige Gagelov, naar den kommer til Revision. Der maa Principet gjenneføres; jeg troer ikke, det er rigtigt, men formelt urigtigt er det i alt Fald, at sætte det i en Speciallov, naar det ikke staaer i den almindelige Lov. — Der er endnu et Punkt, et Spørgsmaal med Hensyn til Lønningslove, som har været reist mellem Folkethinget og Landstinget, hvilket jeg imidlertid ikke skal gaae ind paa, men som maastee Andre vilde debattere. Jeg troer, at denne Lov trænger til en alvorlig og omhyggelig Prøvelse, men jeg vil ikke gaae ind paa Mere ved første Behandling.